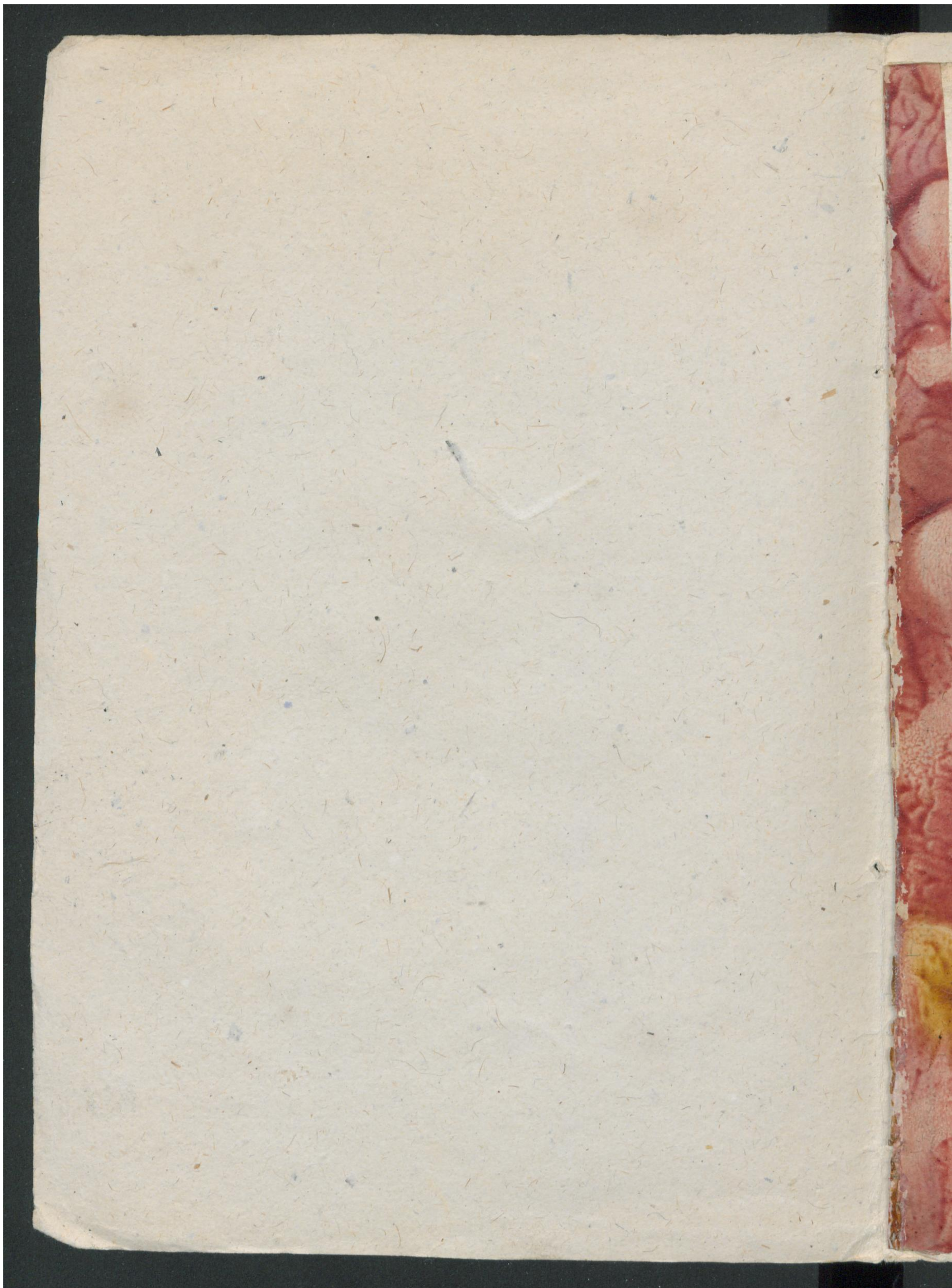
PAMFLET
446

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
Pflt 446

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
Pflt 446

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
Pflt 446

An 1579

T 191.

Ordonantie eñ rechte middelen aen allen Liefhebbers des Vaderlants/ ende aen alle vrome Soldaten die om victorie vechten.

bemindt Oraengien,

Met ghetrouwer herten

Contra het Spec en hannen

van Spaengien.

1579.

☞ Met vrome Crijchsknechten salmen Victorie vechten.

Per J. V. B.

KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK

446

13.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
Pflt 446

¶ Aen allen vvarachtighen Liefheb-
bers des Vader lants/ en alle vrome Crijchs-
knechten die om victorie vechten.

Rdonnantie ende rechte Middelen om terstont ghelt
ende volck ghenoech te vinden/ om allen onsen Vyan-
den wten Lande te verdrijuen/ en̄ dat met seecker ge-
weldigher manieren/ datter tot gheenen tijden gheen-
derhande vyanden en sullen begheeren meer in te co-
men / so langhe als dese Ordinantie ernestlijcken on-
derhouden sal worden om oock van nv voorts aen ee-
nen gherechtigen vromen Crijchshandel te gebruycken met seekere be-
talinghe ende goet regiment van Justitie/op datter niemant gheen ghe-
welt meer en doe met steelen/ ofte roouen dan die terstont begheeren te
steruen/op dat wy onsen Crijch niet meer en voeren met Dieuen/ Mor-
denaers / Straetschenders/Brandtstichters/ en̄ ander onvrome Schel-
men (als wy tot noch toe onderhouden hebben.) Hoe waert moghelyck
dat wy eenighe Victorie souden ghecrijghen / met sulcken ongoddelijc-
ken hoop knechten/want sy verlaten haer soo op roouen en steelen/datse
niet en begheeren te vechten. Dwelck men alles met goeder ordinantie
remedieren moet / op dat den Coopman/ Lantman/en̄ allen anderē ha-
ren handel mogen drijuen met rust en̄ vrede/daerom behoort die Ouer-
heyt met allen goede Patriotten/hier wel op te letten/ want dit is eenen
seekeren perfecten middel om in corten daghen de steeden te ontsetten /
dat maer die Ouerheyt van stonden aen doet gebieden/ datmen in Ant-
werpen alle de Winckelen ghesiooten hielde/ en̄ gheenderhande Coop-
manschappen ofte Ambachten en liet ghebruycken/ voor datmē eerst al-
len Oorloochsche ghereetschappe veerdich hadde/so souden wy in dry oft
vier daghen met vliet alles connen ghereet maken van gelt/volck/ amo-
monitie/Victualie/ en̄ voort al datmen behoeuen soude/ om onse Vrien-
den te verlossen wten Spaenschen Tyrannen handen. Daerom ghy
vrome Borghers van Antwerpen hebt compasie met uwen naesten/ge-
denckt den tijt van Forra Viliacco, doen most ghy so langhen tijdt allen
v Winckelen ghesiooten houden / sonder eenighen handel te bedrijuen/
soudy nv om dry oft vier dagen verledts gants verdoruen zijn/doet ghe-
lijck ghy liedē wilde datmen v doē soude/want verliest ghy Maestricht
ghy en weet niet wat v lieden toe comen mach.

¶ Aen allen warachtighen Liefhebbers des Vaderlants.

Item ofter nv eenighe onwillighe waren die hier teghen wilden seg-
ghen (dat het onmoghelijck ware) dat Antwerpen alleene dit ontsedt
soude connen volbrenghen/laet die dese Ordinantie wel ouerlesen/si sul-
len daer wel in ghecontenteert wesen/ en̄ dat door dese nauolgende lichte

middelen/maer Antwerpen ist hooft daer allen ander stedē op roepē.
Item inde plaetse van datmen den thiendē man soude mogen kiesen/
so sullen nu elcke thien Burghers op brenghen/ met contributien eenen
Soldaet/te weten [illegible] rijcken het Peerdevolck/ende de ghemeene Bor-
[illegible]/eñ die Ambachts lieden het Voetvolck / dwelck alles met so cley-
ne belastinghe can gheschieden/dat het elcken persoon den thienden deel
niet costen en sal te ghelijcken/by alle die sware Schattinghe die wy dus
langhen tijt alle daghe hebben moeten gheuen/ende noch geschepen zijn
alle onse leuen lanck te blijuen geuende/ so wy dese middelen niet en ge-
bruycken/daer door wy met Godts hulpe teffens sullen verlost sijn van
allen onsen vyanden/met allen die sware schattinghe / die wy daer door
dus langhe hebben moeten lijden / ende om een goede gheschicte orden/
met goet willich Crijchsvolck te maken/soo salmen onse knechten allen
Maenden ten lancxsten oft alle veerthien daghen seeker betalen/ so wel
het Peerdt volck/als het Voetvolck/op dat die sommighe die haer ghelt
haest quijt zijn gheen ghebreck en lijden / ende men sal haer meerder be-
soldinghe gheuen dan tot noch toe ordinaris gheweest heeft / is te weten
elcken man te Peerde sal hebben vierentwintich guldens ter maendt/
gherekent tot acht en twintich daghen/ ende elcken simpelen Soldaet te
Voete sal hebben thien guldens elcke maent tot acht en twintich dagen/
ende die Muskettiers ende Dobbel souldiers vijfthien guldens tot xx.
stuyuers den guldē/alles gerekent ende allen de Ouerheyt als Capitey-
nen/ Luytenants/ Vendighers/ Sarsianten/ Corporalen met allen be-
uel hebbers/sullen oock alles goede besoldinghe hebben naer aduanant
mitsgaders hare voordeel ende tractementen alles naer Crijchs gebruyck
dies sullen die rijcke lieden betalen het Peert volck / met ooc de Capitey-
nen ende allen beuel hebbers/soo wel vant voet volck/ als vant Peerde-
volck / ende die ghemeene Burghers / ende die Ambachts lieden sullen
betalen de simpele Soldaten. Ende die te arm zijn ofte hier in niet en
begheeren te contribueren / ende seluer in persoone daer toe bequaem
wesende/begheeren te dienen/het sy te voet ofte te Peerde/die sullen vry
zijn van allen contribuetien/eñ sullen in haer eygen Stadt elcx onder dē
Capiteyn ofte Wijckmeester daer hy onder woont aen ghenomen ende
vanden seluen seeker betaelt worden/ende de ghene die van onsen armē
Landsaten voor den vyant gheschooten worden/so dat sy arm ofte been
verliesen / soo dat sy haer broodt niet costen ghewinnen / oock die wedu-
wen die kinderen hebben ende haer mans voor den Vyant laet/die selue
salmen alles voorsien met eenighe seeker lijffrenten op eenighe seeckere
Gheestelijcke goeden ofte anden goeden diemē daer alder bequaemste toe
vindē sal. Item soo sullen dan die Capiteynen eñ de Wijckmeesters van
ātwerpen/elc onder haren Wijck om gaen ender soeckende hoe vele mās
persoonen / mitsgaders oock de Weduwē van eenige qualijteyt wesen-
de datse onder elcke thienpersonnen ghestelt worden tot eenen Soldaet

te houden/den Rijcken te Peerde/ende den Ambachts liens te voet/eñ
waer op elcke ghestelt wort te weten den rijcken op het thiende part van
een man te Peerde tot vierentwintich guldens bedraecht twee guldens
eñ acht stuyuers/ ende het thiende part van eē simpel Soldaet bedraecht
eenen gulden/ende als elck op gheschreuen is/soo sal hy een Maent van
zijn thiende part ghereedt gheuen om den Knechten op de hant te ghe-
uen / maer den ghenen die goetwillich is mach wel drye maenden op de
handt gheuen / oft soo vele als hem belieuen sal om te meer goet Crychs-
volck daer mede willich te maken / die sullen dan ander Maenden vry
zijn/ende elck sal wel bedencken dat hy zijn gheldt hier aen niet meer te
vergheefs wech gheuen en sal/ maer dat hy dat gheuen wilt tot een seke-
re verlossinghe eens voor al/ dan en sal niemandt dat gheuen verdrietē.
Dus sullen die Capiteynen op eenen dach ofte twee elck onder synen
Wijcke allen het gheldt connen in halen / ende sullen metten seluen om
gaen elck onder syn Vendel. Ondersoeckende allen den Rijcken
Personnen/ soo wel dye Geestelijcke als de Wereltlijcke / ende allen die
ghene die bouen de hondert guldens tsJaers incommende hebben dat
die onder elcke thien Parsonnen moeten opbrenghen eenen Man te
Paerde/ende die Cooplieden ende allen anderen die noch Rijcker zijn/
salmen ordineeren te betalen allen den Capiteynen / soo wel van voet-
volck als vant Peerde volck/mede oock allen die Geuelhebbers als voor-
schreuen is alles met goetwillighe discretie / sonder dat noodt sal zijn
yemandt zijnen staet te kennen te gheuen / maer dat een yeghelijck wel
ouer dincke dat dit al veel lichter is om eens voor al te gheuen / dan dat
wy alle die groote sware schattinghe / die wy tot noch toe ghegheuen
hebben/ souden altoos moeten blijuen gheuen/ soo wy onse goetwillich-
heyt hier in niet wel en bethoonen/ende dan salmen allen dat ghelt geuē
in handen van sekere Cooplieden dat rechte Patriotten sijn die sonder
eyghen baete dat seluer sullen tellen in handen vande Capiteynen ende
Soldaten. Maer dus doende / salmen alle goede Patriotten kennen
diemen dan al veel meer vinden sal dan den ghemeynen man wel be-
troudt heeft / want daer sal oock menighen vromen Coopman endemee
ander zijn die elck op haer seluen sesse Peerden / sommighe vier Peer-
den / sommighe twee Peerden/ ende oock zommighe diesghelijcx veel
voet Volckx houden sullen/soo dat die extraordinarisen al veel meer wt
sullen brenghen dan die ordinarisen/ende het sal alles terstondt ghereedt
ghelt zijn/ende dat hem die van Antwerpen eenynich wilden benauwē/
ende stelden die Ordinantie voor de eerstemaent dobbel / ghelijck wy
hier in Vlaenderen doen eñ Hollant met Vtrecht oock wel gheerndoen
sal/dwelck elcken Rijcken costen soude vier gulden ende sesthien stuy-
uers/ den ghemeynen Ambachts liens twee guldens / so souden die van
Antwerpen alleen ghenoech opbrenghen om het ontsedt te doene/want
als ons Crychsvolck sien sullen dye Registers van elcken Capyteyns

Boeck daer by sy vinden sullen hoe veel Peerden ende voet volckx dat elcken Capiteyn sal moeten betalen/ ende dese Ordinantie gedruct daer by sijnde/ soo salmẽ met sesse duysent mans besoldinge wel dertich duysent mans ghewillich maken/ want sy sullen hare betalinghe dan versekert sijn / dwelck ons Knechten goeden moet sal gheuen / ende terstont groote disorden sal maken onder den vyant.

Item als dan dese Ordinantie Tantwerpen int werck gestelt eñ ghedruckt is/ salmense terstont voort senden in allen Steden/ eñ allomme ten platten Lande/ aen de Meyers/ Kerckmeesters/ oft Schoutenen/ die welcke men hier alder bequaemste toe vinden sal/ daer in een yeghelijck Lantman hem seluen ooc wel in quijten sal/ om eens van allen die groote tyrannie verlost te sijne/ want so wy hier in Vlaenderen de saecke int werck hebben/ ende die van Hollandt / ende van Vtrecht volghen / soo ist wel reden dat die ander steden oock volghen / die den Vyandt alle daghe staen te verwachten.

Voort soo salmen ten Plattẽ Lande ordonneeren/ in allẽ Dorpen/ elcx sijne Amonitie waghens op te brenghen/ naer de voorgaende Ordinantie die sy voor Datum van desen tot noch toe gebruyckt hebben/ ende die Steden sullen voorts allen onse Crijchsvolck wel voorsien van alderhande Amonitie van Gheschudt/ Cruyt ende allẽ Prouisie van Victualie die dan ghenoech van een yeghelijck naer ghebracht sal worden / (wt oorsaecke datter goet regiment van Justitie met seeckere betalinge ghehouden worden sal.)

Daerom dat seer grootelijck van noode is / datmen dese Ordinantie met haesten mocht by allen Ouerichеyt gheconsenteert hebben/ om terstondt in allen plaetsen te werck te stellen / want dit een sekeere perfecte middel is/ om die vrome Laendẽ ensteeden te ontlasten/ want also haest als den Vyant sal verhooren (van deser gheweldigher Ordinantie) soo sal hy terstont moeten vertreckẽ / ende en sal hem in gheene Steden ofte Fortressen deruen houden/ ende oft hy hem al schoon in eenige vaste steden begaue soo connen wy hem met sulcken grooten ghewelt belegeren ende allen die passagien soo besetten ende beslupten / dat hy daer nemmermeer wt comen en sal/ ende als den Vyandt wten lande sal zijn soo salmen vanden voorschreuen Crijchsvolck / so vele als van noode wesen sal/ soo wel te Peerde / als te voete in een gheduerich Garnison onderhouden/ om ten Platten Lande daer mede te besetten allen die quartierẽ ende Fontier plaetsen/ om die selue altoos te bewaren voor allen vyanden ofte Verraders / ende die oock daghelijckx op allen plaetsen doort lant om rijden sullen/ om den Coopman / Lantman ende allen anderen te beuryen voor alle gheboefte.

Dit is den rechten vromen Crijchshandel om met cleynen coste eenen grooten hoop volckx te houden al waert tot hondert duysent mannen soo te Peerde als te voete / want als elcke thien rijcke mannen houden

eenen

eenen man te Peerde tot vierentwintich guldens ter maendt / bedraecht elcx twee guldens en acht stuyuers.

Ende als elcke thien ghemeyne Burghers betalen eenen simpelẽ Soldaet tot thien guldens ter maent / bedraecht elcken Persoon eenen gulden/beloopt ter weecken vijf. stuyuers.

Item oft nu al schoon desen gheweldighen hoop Crijchsvolc byden anderen bleeff den tijdt van drye maenden / dwelck niet wel en staet te gheloouen dat den vyandt hem teghen soo grooten ghewelt/ soo langhe in onsen landen laten vinden sal/ oft ten ware dat Godt haer ymmers straffen wilde/ so dat sy hier alles moesten steruen/al waert also / so soudet elcken Rijcken man costen binnen de dry maenden seuen guldens eñ vier stuyuers / ende den ghemeenẽ Burghers elck drie guldens ende al moest men den Crijch een Jaer lanck houden/ soo soudt elcken Burgher maer twelf guldens costen daer voor hy zijn huysvrouwe ende kinderen mach beuryen van die Spaensche tyrannye.

Daerom dat den Inuenteur/ ofte aengheuer deser Ordonantie / ootmoedelijcken bidt/aen allen onpartyeghe heeren ende Ouericheyt/ ende alle die gheene die willen bethoonen datse rechte Liefhebbers zijn vant Vaderlandt/ datse de handt daer aen willen houden / om terstondt dese saecke voort te drijuen ende int werck te stellen/ende soo daer yemant eenighe puncten in weet te verbeteren / het sy met af oft toe doen/ dat hy dat selfste gheensins achter laten en wilt/altijt onder Correcrie ghesproken / want dit is wt rechter liefden ghedaen/op dat wy door Godts ghenade eens moghen verlost zijn van die grouwelijcke Spaensche Tyrannie/ ende dat alle onse Vaderlanden moghen comen in eenen eewighen bestandighen Peys ende vrede/ eñ als den vyant wten Lande sal zijn/als dan salmen wel meer andere Ordonantien stellen in allen pollotijcxsche saken/ op dat wy alles gheregeert moghen worden / met gherechtigher goddelijcker Ordinantien in allen onsen landen.

Met ghetrouwer herten bemindt Oraengien.

Contra het speck en Hannen van Spaengien.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
Pflt 446

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
Pflt 446

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
Pflt 446